הכנסת הפכה מוסד סוריאליסטי ✱ לח"כ משה שמיר יש נפש רגישה ועדינה ✱ מי הוא חבר־הכנסת המגעיל ביותר? האם חשוב העבר הצבאי של מי שרוצה לשלוח חיילים למוות?

מי הוא משתמטך?

מושב־החורף הסתיים בנימה של דיכאון.

הכנסת התשיעית הפכה מוסד סוריאליסטי. חבריה, הלומדים בעל־פה את תוצאות הסקרים של דעת־הקהל, יודעים זאת היטב.

הליכוד תופס בכנסת פי שניים יותר מקומות מאשר מגיעים לו, לפי אותם סקרים. אך הוא מתנהג כבעל־בעמיו, בגסות ובהתנשאות, כאילו מובטח לו ניצחון כוח על השאלה: מי הוא חבר־הכנסת המגעיל ביותר? בדרך כלל מוזכרים כמה שמות (שמואל פלאטו־שרון הוא מועמד בולט, כמובן), ועקיבא נוף הוא מתחרה חזק שלו). בהקשר זה מוזכר בדרך כלל משה שמיר — ואין הדבר נובע מדיעותיו, כי חברתו, גאולה כהן, נהנית דווקא מפופולריות אישית רבה.

לאחרונה הסתבר כי משה שמיר הוא בעל נשמה רגישה ועדינה. הוא שיגר ליו"ר הכנסת מיכתב שבו התלונן מרה עלי, מפני שקראתי לו בשם „משתמט".

הנה מיכתבו של משה שמיר כישונו:

אני מעביר לך בזה עותק של הפרוטוקול מישיבה ר"ע (14.11.79), עמוד מס' 119, בו שתי קריאות־ביניים של ח"כ אורי אבנרי, המופנות כלפי אישית, במגמה של רצח־אופי גס ואלים.

עצם דבריו של אורי אבנרי הם שקר וכזב. לא זו בלבד שהייתי מתנדב ומגוייס בפלמ"ח (1944—1947, שירות מלא ומיוחד), אלא בחורף 1947 הצטרפתי לשיירות מלא ב„הגנה". במיסגרת אגף־ההסברה של המטה, ובתפקידי זה גוייסתי לצה"ל (בדרגת סרן), ואף שהמשכתי בתפקיד לא־קרבי (עורך במחנה בעיקר), עשיתי במחיצתן של יחידות שונות בכל רחבי הארץ, בשעות קרב.

אין אני מנסה לשנות את דעתו של מישהו על חלקי במערכות־הביטחון (עד שנת 1975 הייתי איש־מילואים בפיקוד המרכז, בו שירתתי בשתי מילחמות) — אלא מנסה אני לעורר דעתך על הצורך לסלק ממערכת־היחסים בכנסת את הנוסח של הטירור המילולי האישי. נראה לי,

(המשך בעמוד 42)

ח"כ משה שמיר
לשלוח אחרים למות

כביר. המערך אמנם ינק כוח רוחני חדש מן הסקרים, אך בכנסת הוא נשאר אוזיציה עלובה, החוזרת כתוכי על כמה מליצות, מבלי להציג שום דרך חדשה בעייני פנים או חוץ (ראה הנדון).

כל פילגי ד"ש יודעים היטב כי לפי הסקרים כמעט בטוח שהם יימחקו מן המפה, אך בכנסת הם מהווים 15 ח"כים, שתי סיעות וכמה רסיסים, המשבשים לחלוטין את תמונת המצב לאשורו.

ארבעת הח"כים של אגודת־ישראל מתזיקים בזקנו של הקדוש־ברוך־הוא ובגרונו הפוליטי של מנחם בגין, והם שולטים בכנסת כאילו היו סיעה של 40. על פיהם יישק דבר.

בעולם זה של צללים, אין ויכוח של ממש על שום נושא גורלי, אם כי מתפתח מדי פעם דיון רציני על עניין ממדי

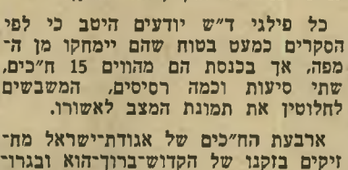

רגה שנייה, חוק או הצעה, בנוכחות תריסר חברים שאיכפת להם.
בסך הכל — די עצוב.

■ ■ ■

באווירה עצובה זו יש לברך על כל זיק של הומור. בשבוע האחרון הוא סופק על־ידי אדם המצטיין דווקא בהעדר מוחלט של חוש־הומור — משה שמיר.

במיזנון חברי־הכנסת נערך לא פעם ויכוח על השאלה: מי הוא חבר־הכנסת המגעיל ביותר? בדרך כלל מוזכרים כמה שמות (שמואל פלאטו־שרון הוא מועמד בולט, כמובן, ועקיבא נוף הוא מתחרה חזק שלו). בהקשר זה מוזכר בדרך כלל משה שמיר — ואין הדבר נובע מדיעותיו, כי חברתו, גאולה כהן, נהנית דווקא מפופולריות אישית רבה.

לאחרונה הסתבר כי משה שמיר הוא בעל נשמה רגישה ועדינה. הוא שיגר ליו"ר הכנסת מיכתב שבו התלונן מרה עלי, מפני שקראתי לו בשם „משתמט".

הנה מיכתבו של משה שמיר כישונו:

אני מעביר לך בזה עותק של הפרוטוקול מישיבה ר"ע (14.11.79), עמוד מס' 119, בו שתי קריאות־ביניים של ח"כ אורי אבנרי, המופנות כלפי אישית, במגמה של רצח־אופי גס ואלים.

עצם דבריו של אורי אבנרי הם שקר וכזב. לא זו בלבד שהייתי מתנדב ומגוייס בפלמ"ח (1944—1947, שירות מלא ומיוחד), אלא בחורף 1947 הצטרפתי לשיירות מלא ב„הגנה". במיסגרת אגף־ההסברה של המטה, ובתפקידי זה גוייסתי לצה"ל (בדרגת סרן), ואף שהמשכתי בתפקיד לא־קרבי (עורך במחנה בעיקר), עשיתי במחיצתן של יחידות שונות בכל רחבי הארץ, בשעות קרב.

אין אני מנסה לשנות את דעתו של מישהו על חלקי במערכות־הביטחון (עד שנת 1975 הייתי איש־מילואים בפיקוד המרכז, בו שירתתי בשתי מילחמות) — אלא מנסה אני לעורר דעתך על הצורך לסלק ממערכת־היחסים בכנסת את הנוסח של הטירור המילולי האישי. נראה לי,

(המשך בעמוד 42)

סוכריות על מקל

ביום האחרון של מושב־החורף של הכנסת אמרתי את הדברים חבאים על תקציב־חמדינה:

הוויכוח על תקציב המדינה אינו רציני, ואינו יכול להיות רציני, מכיוון שקיים קונסנזוס לאומי לברוח מבעיית־היסוד. הליכוד והמערך, המפד"ל וש"י שותפים כולם לקונסנזוס זה.

הם קשרו ביניהם קשר בלתי־מודע לדון בענייני־כספים כאילו אין להם קשר למדיניות הלאומית, ולדון במדיניות הלאומית כאילו אין לה קשר עם התקציב.

אחד הסימנים המבדילים בין ילד לבין מבוגר הוא הידיעה שיש לדברים מחיר. ילד המבקש גלידה או סוכריה־על־מקל אינו יודע שיש להם מחיר, ומניין בא הכסף. אין הוא יודע שאם קונים גלידה יש פחות לירות לקניית דברים אחרים. אין הוא יודע שכמות הלירות של אבא ואמא מוגבלת.

הכנסת ומיפלגותיה נוהגות כאילו חיו ילד קטן. יש כאן דיונים על חברון, על אוטונומיה, על התנחלויות — כאילו אלה הן סוכריות־על־מקל שאינן עולות כסף, או שאין גבול לכמות הכסף בכיס אבא־אמא.

המחיר של חברון

אינני מתכוון רק למחיר הדברים עצמם, מכאיב ככל שיהיה. זרקנו מיליונים על גבי מילונים לתוך הבור של ההתנחלויות בפיתחת־רפיח, וכל הכסף הזה שקע ונעלם בחולות סיני. עכשיו אנחנו שופכים מיליארדים לתוך בורות של התנחלות בגדה — וגם הם ייעלמו כלא היו.

רק עתה מתחילות שיכבות־המצוקה להבין כי מיליון המושקע בחברון נזקף מתקציבים אחרים — מונע שיקום של שכונה, סוגר מעון־ילדים, נועל חדרי ניתוח, סוגר מיטבח לחזנת ילדים בבתי־ספר.

היום הציע כאן ח"כ אברהם מלמד לנכות את מחיר ההתנחלות בפיתחת־רפיח מתקציב מימון המיפלגות שהצביעו בעד אותה התנחלות. אני מרחיק־לכת ומציע לנכות עכשיו את מחיר ההתנחלות בגדה ממימון אותן מיפלגות התומכות בהתנחלות זו. תדענה גם הן שיש מחיר לדברים, ותשלמנה הן את המחיר, תחת להטילו על שוכני שכונות־מצוקה.

אולם בדברי על מחיר, אני מדבר על דברים הרבה יותר גדולים: חברון, התנחלויות, קריקטורה של אוטונומיה — כל אלה הם מרכיבים של מדיניות לאומית עליונה, המונעת שלום כולל במרחב. במילים פשוטות, הם מביאים לכך שמצב המילחמה נשאר בעינו, שיש להיות מוכנים לקרבות לאורך הגבולות, שיש לקיים מערכת־ביטחון עצומה, כאילו השלום עם מצריים לא היה ולא נברא.

(גם על כך יש לנו ויכוח. בהסתמכנו על מומחים ביטחוניים ממדרגה ראשונה, כמו האלוף במילואים מתי פלד, אנו טוענים שהשלום עם מצריים היה צריך להביא גם עתה לצימצום משמעותי של הכוחות בדרום. אך מכיוון שקברניטי הביטחון אינם מקבלים דעה זו, אם מתוך שיגרה מחשבתית, אם מתוך שיקולים אחרים — אין התמונה משתנה).

אילו עלינו על דרך השלום — ואין שמץ של ספק שההתחנות בדרך זו הן מימשל־עצמי מלא לפלסטינים והקמת מדינה פלסטינית בתום תקופת־המעבר — כי אז מותר היה לקחת בחשבון שתוך זמן קצר יהיה לנו שלום כולל עם כל עמי־ערב, ושחוזה־השלום יכלול סידורים הדדיים לצימצום הכוחות ולהגבלת מערכות־נשק.

אז מותר היה לתכנן הורדה הדרגתית, אך משמעותית, של תקציב־הביטחון — משמעותית מפני שמטוס אחד עולה כיום יותר מבית־חולים שלם, ומנק אחד יכול לממן כמה וכמה כיתות של בית־ספר.

הממשלה הזאת הולכת בדרך אחרת, דרך החוסמת למשך שנים רבות כל אפשרות של צימצום צורכי־הביטחון.

זוהי האמת היסודית של התקציב הזה. ומכיוון שהמערך תומך בעיקרי המדיניות של הממשלה, הכלולים ב„קונסנזוס הלאומי" המהולל, הוא שותף לפשע זה.

המירשם לאינפלציה

במה דברים אמורים מבחינה כלכלית?

מדברים על ממדי האינפלציה. מטיחים האשמות על ימין ועל שמאל. אך משתיקים את הסיבה המרכזית של האינפלציה הישראלית. אולי גם אין מבינים אותה.

וזוהי הסיבה:

כרבע מכל כוח־העבודה הישראלי מועסק בכוחו — צבא קבע וחוכה, מיואים, תעשייה ביטחונית ועוד.

כל אלה אינם יוצרים נכסים שאפשר למכרם. אולם הם מקבלים שכר, ומוציאים את השכר הזה במשק. כך צורכים ארבעה אנשים את הסחורות והשירותים המיוצרים על־ידי שלושה.

זהו המירשם לאינפלציה תוצרת ישראל. כאשר נוספים על כך גורמי־האינפלציה שאינם תלויים בנו, כגון מחיר הנפט בעולם, הרי זה מירשם לאינפלציה דוהרת.

המירשם למצוקה

התוצאה השנייה של המצב הביטחוני הוא תקציב־הביטחון עצמו. הרבה יותר ממחצית תקציב־המדינה הולך לביטחון, בצורות גלויות ומוסוות. נוסיף על כך את מימון החוב הלאומי, שגם הוא נובע מצורכי־ביטחון של השנים הקרובות — והרי לכם מדינה אשר פחות מרבע מתקציבה בא לספק את כל צרכיה הכלכליים והחברתיים.

זהו מירשם להתדרדרות, לפער חברתי, להצטברות חזמר־נפץ חברתי שיתפוצץ ביום מן הימים, לירידת כל האיכויות, להתמוטטות החינוך — בקיצור, ליריידת האיטית מדרגה של אומה תרבותית מפותחת לדרגה של עם נחשל.

אילו קם מישהו ואמר: כך הם הדברים, למען חברון נשלם מחיר זה — למען אמונתנו הלאומנית המיסטית אנו מוכנים להתדרדר במידרון החברתי והכלכלי — היינו יכולים להתווכח על כך. היתה בכך לפחות מידה של אומץ־לב מוסרי, מידה של כנות.

אולם איש אינו קם ואומר זאת. אנו שרויים בענן סמיך של צביעות המהוה כבורות. הוויכוח התקציבי הזה מתנהל כאילו מדובר על מדינה אחרת, בעולם אחר, על פלנטה אחרת. אין זו משום, אין זו בסים מדעי.

אולם הציבור הישראלי צריך לדעת שיש לו בחירה. צריכים לומר לו את האמת: יש מחיר לחברון, יש מחיר להתנחלות, יש מחיר למדיניות המקיימת את המילחמה.

תקציב זה מסמל את המחיר הזה.